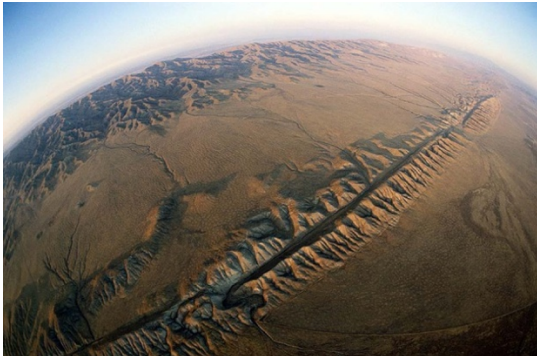

2 . Elődöntő – ÁLTALÁNOS ISKOLA

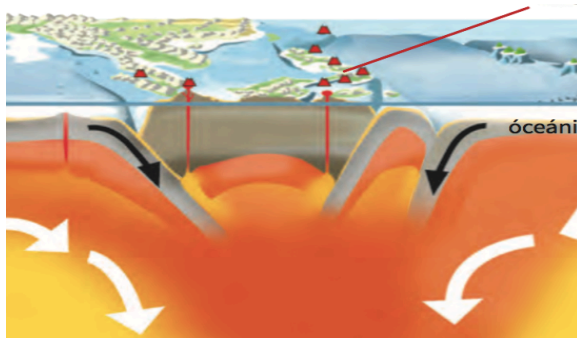
Választásos feladatok

1. Mi történhet a képen látható tájon?
 - A. távolodnak egymástól a kőzetlemez
 - B. szigetív születik
 - C. elcsúsznak egymás mellett a kőzetlemez
 - D. az egyik kőzetlemez alábukik egy másiknak

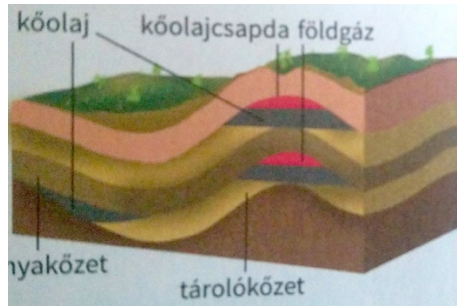
2. Itt két óceáni lemez találkozik
 - A. Dél-amerikai-lemez + Nazca-lemez
 - B. Csendes-óceáni-lemez + Fülöp-lemez
 - C. Észak-amerikai-lemez + Csendes-óceáni-lemez
 - D. Antarktiszi-lemez + Dél-amerikai-lemez
3. A beton egy mesterséges kőzet. Miből készül?
 - A. homok és kőzettörmelék
 - B. cement
 - C. mészkő és víz
 - D. agyag
4. Hogyan tudod megkülönböztetni a barnakőszén a feketekőszéntől?
 - A. megnézem a színüket
 - B. megnézem nagyítóval, és ha láthatók benne növényi maradványok, akkor barnakőszén
 - C. megvizsgálom a keménységüket, és ha kemény, akkor feketekőszén, ha nem, akkor barnakőszén
 - D. megnézem a fehér papírra húzott karcuk színét
5. Mi az analógiai a két folyamat között: cseppkőképződés és jégcsapképződés
 - A. vízkicsapódás valamilyen felületen
 - B. anyag kiválása vízből
 - C. lefelé fejlődés (lehetősége)
 - D. a víz halmazállapotváltozása
6. Mitől függ, hogy kőolaj vagy földgáz keletkezik a tenger mélyén?
 - A. attól, hogy mennyi a növényi és az állati plankton aránya
 - B. attól, hogy mekkora nyomás nehezedik az elhalt, betemetett élőlényekre
 - C. attól, hogy milyen fejlettségű élőlények temetődtek be üledékekkel
 - D. attól, hogy milyen hőmérséklet veszi körül az elhalt, betemetett élőlényeket

7. Mit tapasztalsz, ha egy főzőpohárba talajdarabokat teszel, lefeded és 1-2 percig melegíted?
 - A. a talaj elszenesedik
 - B. a pohár falán és a fedőlapon vízcseppek jelennek meg
 - C. a talaj csontkeménnyé szárad
 - D. a talaj részekre esik
8. Mi a lényegi különbség a mélységi magmás kőzet és a vulkáni (kiömlési) kőzet között?
 - A. a kőzet keletkezésének helye (mélysége)
 - B. magmából vagy lávából keletkezik
 - C. kristályos vagy üveges szerkezetű
 - D. a hőmérsékletváltozás iránya a keletkezése során
9. Mi a hasonlóság a kőolaj és a kőszén keletkezése között?
 - A. mindkettő élőlényekből keletkezik
 - B. mindkettőben szerepe van az üledékekkel való betemetődésnek
 - C. mindkettő gyors folyamat (földtörténeti időlépték szerint)
 - D. mindkettő oxigéntől elzárt környezetben zajlik
10. Mi a legfontosabb különbség a Pacifikus-hegységrendszer és az Eurázsiai-hegységrendszer között?
 - A. a hegyvonulatok csapásiránya
 - B. a hegyvonulatok hosszúsága
 - C. az üledékes kőzetanyag aránya vonulataikban
 - D. a kialakulásukat előidéző összetartó kőzetlemezek típusa
11. Mi a neve a jelölt formának?
 - A. mélytengeri árok
 - B. törésvonal
 - C. óceáni hátság
 - D. szigetív

12. A szántóföldön csatornaépítés miatt kiásták a löszön képződött talajt. Milyen sorrendben találták rá az egyes talajrétegekre?
 - A. legmagasabb humusztartalmú szint → közepes humusztartalmú szint → a talajképződés kiinduló kőzete
 - B. a talajképződés kiinduló kőzete → közepes humusztartalmú szint → legmagasabb humusztartalmú szint
 - C. közepes humusztartalmú szint → legmagasabb humusztartalmú szint → a talajképződés kiinduló kőzete
 - D. legsötétebb szint → világosodó szint → legvilágosabb szint

13. Miért ebben a sorrendben rendeződnek a kőolajcsapdában az anyagok: alul a kőolaj, felette a

földgáz?

- A. sűrűségük szerint rendeződnek
 - B. a földgáz jobban összenyomható, mint a kőolaj, ezért felül, a kisebb helyen könnyebben elfér
 - C. előbb a kőolaj, aztán a földgáz esik csapdába
 - D. a csapdában felül lazább kőzetek vannak, mint alul
14. Melyek magmás kőzetek?
- A. agyagpala, márvány, mészkő
 - B. kvarckavics, homok, lösz
 - C. bauxit, rézérc, gránit
 - D. gránit, bazalt, andezittufa
15. Miért rothadnak el a virágcserepben nevelt, túlöntözött növények?
- A. mert nem tud terjeszkedni a gyökérzetük
 - B. mert a víz kiszorítja a talajból a levegőt, így a gyökérzet nem kap levegőt
 - C. mert a talaj tömörre válik és elszakítja a gyökérszálakat
 - D. mert kioldódnak a vízből a szennyező anyagok, amelyek megbetegítik a növényt
16. Hol nincs összefüggő talaj?
- A. forró övezeti sivatagok
 - B. egyenlítői öv
 - C. sarkvidéki öv
 - D. folyók partja
17. Milyen erők hozzák létre a gyúrt formákat?
- A. külső erők
 - B. függőleges erőhatások
 - C. nyíróerők
 - D. oldalirányú nyomóerők
18. A tanulók egy üvegedényben málnaszörpöt melegítettek. Egy idő után látható volt, hogy a szörp felfelé áramlott, majd a víz felszínén szétterült és az edény falánál lefelé fordult. Melyik folyamatot modellezték?
- A. a földmag belső hőjének kisugárzását
 - B. a víz körforgását
 - C. a magma áramlását a köpenyben
 - D. a tengeráramlásokat az óceánban
19. Várhatóan hogyan fognak elhelyezkedni a kontinensek 250 millió év múlva?
- A. az Antarktika és Auszália egybeolvad
 - B. Amerika forró övezeti kontinens lesz (nagy része ebbe az övezetbe kerül)
 - C. a déli félgömbön több szárazföld lesz, mint az északon
 - D. hasonlítani fog a lemeztektonika előtti időkre

20. Mi okozhatja a kőzetek aprózódását?
- A. a felszíni hőmérséklet erős, szélsőséges ingadozása
 - B. a növények gyökerének az oldása
 - C. a kőzetrepedésekbe beszivárgó és megfagyó víz
 - D. a párás meleg éghajlat
21. Melyik a helyes sorrend az ásványok keménysége alapján? (a legpuhábbtól a keményebb felé)
- A. kősó → kalcit → kvarc
 - B. hegyikristály → gipsz → kalcit
 - C. ametiszt → kősó → gyémánt

22. Mely külső erők alakították a képen látható táj felszínét?

- A. mállás és aprózódás
 - B. hőingadozás és szél
 - C. folyóvíz és jég
 - D. gleccser és folyó
23. A gyerekeknek modelleznük kellett a talajt. Többféle ötletük volt. Válaszd ki a legjobb ötletet!
- A. színes gyöngyszemeket tettek egymás mellé egy edénykében
 - B. müzliszeletet készítettek
 - C. kivették a fagyasztóból a vegyes zöldségkeveréket (a különböző zöldségfélék kb. azonos méretű kockákra voltak vágva)
 - D. kiöntöttek egy tányérra zsemlemorzsát

Igaz-hamis feladatok

24. A középidőben az őskontinens az északi Gondvanára és a déli Lauráziára szakadt. H
25. A Föld legidősebb kőzetei mai tudásunk szerint 4,4 milliárd évesek. I
26. Az előidő hosszabb volt az ősidőnél. I
27. A Föld legmagasabb pontjának a tengerszinttől mért távolsága kisebb, mint a legmélyebb óceáni ároké. I
28. A gyerekek összekeverték vizet, kisebb-nagyobb kőzetdarabokat, növényi maradványokat, és levegőt is szorult közéjük. Így sikerült talajt alkotniuk. H
29. Vulkanok csak azóta működnek a Földön, amióta mozognak a kőzetlemezek. H

- 30. Hegységek csak az óidő óta keletkeznek a Földön. H
- 31. Minden kontinensnek egy ősföldi magja van. H
- 32. Minden érc a magmából keletkezik. H
- 33. Az éghajlat-ingadozások természetes jelenségek a Földön azóta, hogy kialakult a mai légkör. I
- 34. A vulkánosság és a földrengések egyidejű, egymást feltételező jelenségek. H
- 35. A belső erők után kezdenek működni a külső erők. H
- 36. A belső erőket a Föld belső hője működteti. I
- 37. Az érc fogalma változott a technológiai fejlődés során. I
- 38. A gleccserek olvadékvize mélyíti U keresztmetszetűre a völgyüket. H
- 39. A kőolaj nem kőzet, hanem fogyó energiahordozó. H

Rövid válaszos feladatok

40. Mi a neve a folyamatnak, ami a képen látható formát hozta létre? (A képen egy gyurmamodellt látsz.)
(gyűrődés)

41. Mi a neve? Összetömörödött törmelék, hamu, por, ami vulkáni robbanás során keletkezik.
(tufa)
42. Mi a neve a folyamatnak? Oldás során a vízzel érintkező kőzeteknek a szerkezete és a kémiai összetétel is megváltozik.
(mállás/oldás)
43. Ebben a földtörténeti időszakban jelentek meg a mai emberek közvetlen elődei.
(negyedidőszak)